

Үбнэ хуряалга дээрэ мүнөө үдэр, час, минута бүхэн үнэтэй болонхой

БҮХИ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР. НЭГЭДЭГТЫ

37-хи жөлөө гарана

№ 175 (9314)
ИЮЛИИН
24
ВОСКРЕСЕНИ
1960 он

Сэн 20 мүнгэн

Сабшалга һүрилэлгэ хоёрой хоорондо забһар гараха ёһогүй. Малдаа тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө хэр дүүргэжэ байнат?

Наратай үдэрнүүдье һамбаашалан...

Июлиин тэнгээр Түнхэнэй аймагта ехэ хура бороотой байжа, үбнэ хуряалгада нилээд тойбо татаа. Тингэбшье зарим колхозуудай үбнэшэдэй звено, бригаданууд һүүлэй үсын наратай дулаан үдэрнүүдье һамбаашалан, нитынгээ малда бардам хүрэхэ үбнэ тэжээл элбэгээр бэлдэхын түлөө тэмсэжэ захалаа. Аймагтай эгээл томо ажахынуудай нэгэн — «Сибиряк» колхозой гэшүүд эгээн түрүүлэн үбнэ хуряалгага эхилһэн байна. Үбнэ, залуугүй булта шахуу энэ хүдэлмэрийдэ гараа. Тэднээр үбнэ хуряалгага 20—25 үдэрэй туршада сүм дүүргэхэ зорилготой. Мүнөө үдэс колхозой сабшалан дээрэ 16 сенокосилка, 200 гаран хүн таһалгаряагүй ажаллана. Үбнэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэнэ, эрхимлэгшэд урмашуулагдана. Һүүлэй мэдээгээр тус колхоздо 300-гаад гектар үбнэ сабшагдаа. Тинхэдэ үбнэ хуряалга, һүрилэлгэ улам үргэдэжэ байнхай. Еловско отделенидэ энэ хүдэлмэрин эмхитэйгээр ябажа байһынь тэмдэглэмээр. Эндэхэ нүхэр Г. М. Нефедьевэй хүтэлбэрилдэг звеногойд үдэр бүри уялгага нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ: сенокосилкын машинист Алексей Иннокентьевич Шелехов үдэр бүри 5—5,5 гектар сабшажа бусадта жэһээ харуулна, гар хажууршад Мария Бобкова, Татьяна Усольева, Мария Черногова, Прокопий Сороковиков гэгшэд даабаряа 110—120 процент дүүргэнэ.

Зактын нуга сабшалан дээрэ халуун хүдэлмэрин хайа орто. Хажуур, тармуурай абяан огоо замхангүй. Эдэмнай дээрэ дурсагданан колхозой 5-хи отделенин нүхэр Донской даадаг звеногойд гэгшэд. Эднээр үбнэ хуряалгага эхилһэн саһаа хойшо эршэмтэйгээр ажаллана. Тэднээр эдэ үдэрүүдтэ 200 гектар үбнэ сабшаад, зуугаад центнер һүрилнэ. Үбнэ хуряалгага шарнар һайнтайгаар үнгэргэхын зорилгоор звеногойд гол түлөө гар хажуур хэрэглэнэ. Энэһынь зүйтэй. Ушарынь, эндэхэ сабшалангай ехэнхинь нуга, шабартай доро газар юм. Гар хажууршад И. Бронникова, Н. Султанова, В. Малышева, В. Нефедьева болон бусад үдэрэйнгөө нормо эрхэ бэшэ дүүргэнэ.

«Саянский» совхозой сабшалан дээрэ мүн лэ үбнэ хуряалгын халуун хүдэлмэри эхилһээр хэдэ хонобо. Силос даралгы үргэнөөр ябуулжа байнхай. Июлиин 9-һөө эхилжэ силос хурядаг хоёр км-байн үдэр һүниггүй хүдэлгэгдэнэ. Комбайнернууд С. Петруев, А. Сыренов, трактористтар П. Цыденов, М. Партихаев гэгшэд эрхим амжалта туйлана.

И. Очиров, манай тусхай корр.

Үбэгэн, залуугүй

Адуу малаа хүсэд хүрэхэ тэжээлээр хангахын тула 17 мянга шахуу центнер бүүдүн тэжээл, 4 мянга гаран тонно силос дараха түсэб «Коммунизм» колхозойнд табяад, эдэ үдэрүүдтэ тэрэнэ бэлүүлжэ оробо. Колхозой гурбан комплексно бригадада 10 звено хүдэлнэ. Звено бүхэндэ сабшалан, хэрэгтэй техникэ даалгагданхай. Тракторай 3 агрегат, 11 мориин косилка бүшмэг үдэрнээр ургалан ноого сабшана.

Занграйн аймагтай «Гигант» колхозойхойдо уряае халуунаар дэмжэжэ, артелиин гэшүүд хэээ хэээнэйһингээ эмхитэйгээр ажаллана. Мүнөө эндэ үдэртөө сабшалан дээрэ 150—170 хүн үбнэ, залуугүй гарадаг болобо. Һүүлэй мэдээгээр, эндэ 300 гаран центнер үбнэ һүрилгэгдэнэ, 120 тонно силос даралгаад байнхай. Илангаяа нүхэд Виноградов, Бурылаков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд һайнаар ажаллана. Үбнэшэдэй олонхи звенонууд үдэр бүрингөө даабари 110—120 процент дүүргэнэ.

Б. Сотнич.

Кабанск.

Бурят УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой. Бурядай АССР-эй Верховно Соедэй орган

ДҮРГӨӨР, ҺАЙНААР ҮБНЭЭ ХУРЯА

Үбнээ ногоон зандань, шанартайгаар хуряажа абаха болон хүнгэн аргаар, газар дээрэ силос дараха гээшэ ехэ удхашанартай. Энээндэ ажахын бүхэ хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Тинхэдэ сабшалга һүрилэлгэ хоёрой хоорондо ехэ забһар гараха ябадалыне эрид шууд усадхаха гэжэ оролдохо хэрэгтэй.

Юуб гэхэдэ, сабшагдаад үнэ хэбтэн үбнэ бороо хурада орожо гутадаг, шанараа гээдэг. Тинмэ үбнэ малай дурагүйгөөр эдидэгын мэдээжэ. Энэ талаар нёдондо жэл ушарһан дутагдалнуудые дахин дахин дабахагүйн түлөө тэмсэл ябуулагдаха болоно. Үнгэрһэн жэлдэ шанар муутайгаар үбнэ хуряажа абалан, силос дараһан ажахинууд үбэл, хабарай үедэ нилээдгүй ехэ хохнолдоо ороһынь мартажа болохогүй.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэринэ амжалтатайгаар ябуулаха хэрэгтэн колхоз, совхозуудта аймагуудай предприятинууд, эмхи зургаанууд, хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, хургуулинхид ехэ туһа хүргэхэ уялгагатай. Нютагай партийна эхин организацинууд энэ талаар ажалшад дунда ехэ ойгууламын хүдэлмэри ябуулаха байна.

Үбнэшэдэй дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэхэ хэрэг партийна организацинуудай, коммунистуудай дайшалхы зорилго мүн. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри гаргагдажа байха, түрүү дүй дүршэл дары нэбтэрүүлэгдэхэ, түрүүшүүл урмашуулагдажа, гээгдэһэн хүнүүд шүүмжэлэгдэхынгээ хажуугаар гээгдэһэн гараха бододо туһаламжа абажа байха зэргэтэй. Энэ талаар Кяхтын аймагтай «Родина» колхозой партийна организаци һайн жэһээ харуулна. Эндэ социалистическэ мүрысөөн хүсэтэйгөөр дэлгэрэнхэй. Хүн бүхэн мүрысөөндэ хабаадалсана, түрүүшүүл элдэб аргаар урмашуулагдана: улаан вымпел болон магтаалда хүртэнэ, шан абана, хүндэлэлэй самбар болон дайшалхы хуудлануудта бэшгэдэнэ. Ажаллаа иитгээ эмхидхэнэйнгээ ашаар эндэхэ үбнэшэд үбнэ хуряалгы 10 үдэр соо дүүргэхэ зорилготой.

КПСС-эй ЦК-гэй һаяхан боложо үргэрһэн Пленум ажалшад дунда политическэ, ойгууламын хүдэлмэри хайхан гэжэ ябуулаха тухай тодорхой заабаринуудые үгэб. Соёл сурталай хүдэлмэри ябуулаха хүн бүхэндэ хүрэхэ, манай Коммунистическэ партиин, Совет гүрэнэй бэлүүлжэ байһан ажахын, политическэ гүн ехэ удхашанартай хэмжээ-ябуулануудые ойгуулаха үгэхыне бүхэ партийна организацинуудые, бүхэ коммунистуудые, профсоюзай болон комсомолой организацинуудые партиин ЦК-гэй Пленум уряалаа. Энэ уряа манай республикын партийна эхин организаци бүхэндэ халуунаар дэмжэгдэхэн дамжаггүй. Мүнөө үбнэшэдэй дунда ойгууламын, соёл культурын хүдэлмэринэ тодорхойгоор, аша үрэтэйгөөр ябуулаха гээшэ ехэ удхашанартай. Малай ашаг шэмэ абаха хэрэгтай гол түлөө хэр эхээр тэжээл бэлэдхэнһэнэ дулдыдаха юм гэжэ хүн бүхэн ойлогхо абаха ёһотой. Ийм зорилготойгоор партийна, политическэ, соёл культурын хүдэлмэри ябуулагдаха байна.

Хүдөөгэй ажалшад! Үбнэ хуряалгын бүхэ хүдэлмэринэ хурдан түргөөр ябуулжа, шанар һайнтай элбэг ехэ тэжээлээр нитынгээ мал хүсэд дүүрэн хангахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй оролдоо.

Ф. Архичев, Иволгын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

хэдөө һүүлшын даралга хэгдэхэ. Нарадаа 501-һээ 600 түхэриг хүрээр салин ажалладаг гол газарһаа абадаг нимэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадһаа олзын налог, гэрлээгүйшүүлһээ, эрэ нүхэргүй эхэнэр-нүүдһээ, СССР-эй бүлэ багатай эрхэтһээ абадаг налог Хуулиин үндһөөр бага болгохо гуримыне СССР-эй Министрнүүдэй Совет мүн лэ баталаа.

Налог дараха хэмжээе бага болгохо гуримай тогтоогдодо, мүнөө абажа байһан налогтой хэмжээн дунда зэргээр 40 процентээр хороло. 1960 оной октябриин салингһаан гэгдэхэ хэдөө һүүлшын даралга хэгдэхэ. Нарадаа 501-һээ 600 түхэриг хүрээр салин ажалладаг гол газарһаа абадаг нимэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадһаа олзын налог, гэрлээгүйшүүлһээ, эрэ нүхэргүй эхэнэр-нүүдһээ, СССР-эй бүлэ багатай эрхэтһээ абадаг налог Хуулиин үндһөөр бага болгохо гуримыне СССР-эй Министрнүүдэй Совет мүн лэ баталаа.

Налог дараха хэмжээе бага болгохо гуримай тогтоогдодо, мүнөө абажа байһан налогтой хэмжээн дунда зэргээр 40 процентээр хороло. 1960 оной октябриин салингһаан гэгдэхэ хэдөө һүүлшын даралга хэгдэхэ. Нарадаа 501-һээ 600 түхэриг хүрээр салин ажалладаг гол газарһаа абадаг нимэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадһаа олзын налог, гэрлээгүйшүүлһээ, эрэ нүхэргүй эхэнэр-нүүдһээ, СССР-эй бүлэ багатай эрхэтһээ абадаг налог Хуулиин үндһөөр бага болгохо гуримыне СССР-эй Министрнүүдэй Совет мүн лэ баталаа.

доогуур хэмжээтэй налог даралга эхилжэ байна. Дурсагданан хэмжээнүүдэй бэлүүлэгшэд байхада, энэ бүлэг хүдэлмэришэд болон алба хаагшадтай гар дээрээ абадаг салин хүлһэнэй хэмжээн жэлэй турша соо абажа үзэхэдэ, 3,6 миллиард түхэригөөр ехэ болохо. Тингэжэ хүдэлмэришэд, алба хаагшадтай салин хүлһэнһөө налог даралгы болоуулаха тухай Хуули мүнөө жэлһээ бодотой бэлүүлэгдэжэ эхилнэ. Энэ хадаа ажалшадтай байдалыне сажшадань һайжаруулгада шухала удхашанартай.

Түнхэнэй аймагтай «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд нитынгээ малда бардам хүрэхэ үбнэ тэжээл бэлдэхын тула бүхэ хүсөөрөө оролдожэ байна. Һүүлэй үдэс силос даралга үргэнөөр ябуулагдажа байнхай. Мүнөө тус колхоз 110 тонно силос дараад, энэ хүдэлмэри улам үргэдхэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Таблангуудай нүхэр Ямбалов даадаг звеногойд тэжэ газар дээрэ силос даража байна. И. Очировай фото.

21 һүри бодоо

Үбнэ, тэжээл бэлэдхэлгын халуун хүдэлмэри Харганаа, Доодо-Бүхэнэй бригадануудаар ябажа байна. Июлиин 21-нэй мэдээгээр манай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 200 гаран гектар нуга тохой сабшажа, 900 гаран центнер һайн шанартай үбнэ һүрилнэ. Тингэжэ колхоздо мнай түрүүшын 21 һүри табигдаба.

Нитын адуу малда тэжээл бэлэдхэлгээр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ колхозой хоёрдохи бригада (бригадир В. Кондратьев) түрүүлжэ ябана. Энэ бригада 94 гектар сабшажа, 10 һүри бодоогоо. Тингэжэ сабшалангайгаа гурбан хубийн нэгыне хуряажа дүүргэхээ байна. Бригадын мориин косилкашан Георгий Гурьянович Новиков, Михаил Тимофеевич Арюкин жэһээтэ ажалараа шалгарна. Тэднээр уһа намагтай газарта хүдэлбшье, үдэр бүри даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Үбнэ һүрилжэ хүдэлмэридэ Андриян Иванович Собеников һайнаар хабаадана. Тракторист Михаил Иннокентьевич Негёсов һайн шанартайгаар сабшажа, олоной магтаалда хүртэнэ.

Тэршэлэн колхозой нэгдэлхи бригада (бригадир Д. Очиров) 300 гаран центнер үбнэ һүрилөөд, хуряалгынгаа хүдэлмэринэ улам эршэдүүлэ.

Хони хурьгадта эдоулхын тула 600-гаад центнер набшадата тэжээл бэлэдхэгдэнэ. Мүнөө энэ хүдэлмэрийдэ арба гаран хурагшад дүй дүршэлтэй колхознигуудай хүтэлбэри дора ажаллана.

Эдэ үдэрүүдтэ полиин зах, элдэб хэзэрын ноого сабшажа, силос дарагдажа эхилжэ. Силос дараха ноого сабшаха хүдэлмэрийдэ нэгэ комбайн табигданхай.

Үбнэ хуряалгага урагшатайгаар ябуулынгаа хажуугаар колхозой гэшүүд, механизаторнууд таряа хуряалгада бэлдэжэ байна. Августын нэгэн болотой бүхэ 5 комбайнаа эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхын хойноһоо комбайнернууд ехээр оролдоно.

Ф. Архичев, Иволгын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Шарга дээрэ һүрилнэ

Бичура. (Телефоноор абтаба). Аймагтай Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбнэ хуряалгада жэгдэрэн ороод, хүдэлмэри үдэс дундань ябуулжа байна. Колхозой 2-дохи бригада (бригадир Стрелков) хамта 125 гектарай ноого сабша-

жа хуряаха даалгабаритай юм. Мүнөө тус бригадынхид 60 гаран гектарай ноого сабшажа, ехэнхэ үбнээ тармажа бухаллаа. Тинхэдэ энэ бригадынхид 250 гаран центнер һайн шанартай үбнэ шарга дээрэ сомобо. Энэнь үбэлэй үедэ малай байрада

абаашахада бэлэн байха шуу. Бригадын гэшүүд мориин косилкын машинист хурагша Шиханов, гар хажууршад Анисия Коротаева, Фека Арсентьева болон бусад үдэр бүрингөө даабарие үлүүлэн дүүргэжэ, колхоздоо магтуулна. К. Бобров.

Хэлэһэн үгээе хэрэгээр батадханагүй

Яруунын аймагтай колхоз, совхозуудта малы үрэгжүүлгэ муугар эмхидхэгдэнэ

Аймагтай хүдөө ажахын хүдэлмэри лөлөөд дорно жэлэй хоёрдохи жэлдэ мяха абалгы эрид ехэ болгохын хажуугаар нитынгээ малай то толгойго гортойгоор олошуруулаха социалистическэ уялга абанхай юм. Тингэжэ мүнөө жэл 100 эхэ мал бүринһөө 95 тугал, 110 хурьга, эхэ гахай бүринһөө 12 поршоонхо абажа түлжүүлэхэ уялгагатай.

Ажахын жэлэй түрүүшын хахад үнгэрөө. Тэдэ яруунындай абанан энэ уялгы дүүргэлгы хаража үзэхэ болоо һаа, тон хангалтагүй. Эбэртэ бодо мал, хони үсхэбэрилжэ түсэб 92—93 процент, гахайгаар оройдоол 74 процент дүүргэгдэдэ байна. Тинхэдэ 100 эхэ мал бүринһөө оройдоол 51 тугал, 45 хурьга, эхэ гахай бүринһөө 6,5 поршоонхо абтаа юм. Иймэ байдал юун дээрһээ тохёолдооб гэхэдэ, малай олоороо һурайрһанаа болоо.

Энэ байдалта хараада абажа, уялгага дүүргэхын тула ехэ мал искусственна аргаар үрэгжүүлэхэ хүдэлмэринэ эрид һайжаруулаха, илангаяа жэлэй дүүртээр олон тул абыхын тула июль нарада хэдэн мянган хони үрэгжүүлхээр түсэблэн юм. Тингэжэ мүнөө 16 хамта 41297 хони, тэдэнэйнгээ 12 мянгынь июль нарада үрэгжүүлэхэ ёһотой байгаа.

Тэд мүнөө һүүлшын мэдээнэй ёһоор оройдоол 4029 хонин, тэдэнэй 1 мянгынцни искусственна аргаар үрэгжүүлгэдэ. Имагал искусственна үрэгжүүлгы тоогогүй ябадалһаа тэдэнэр нимэ ехэ гээгдэлдэ орог гэш. Партиин райком, аймгүйсэдком болон тэрэнэй хүдөө ажахын инспекци мал үрэгжүүлжэ талаар шанга хэмжээ абанагүй. Жэһээ болгон «Знамя» колхозые абаад үзэе. Тус колхоз зунай харануудта 1500 хони үрэгжүүлэхэ ёһотой байгаа. Энэ хүдэлмэринэ июниин 15-һаа эхилжэ ёһотой байһан аад, оройтоо июлиин 1-һээ эхилжэ. Тингээд үнгэрһэн хорёод хоног соо оройдоол 105 хони искусственна аргаар үрэгжүүлэд байна. Зүгөөр 900 гаран хони минн хусадта табижа ороондо оруулаа. Тингэжэ хонидоо үрэгжүүлһэн нэрэтэй боложо, нюдэ далдалжа байһанынь гэмшэлтэй.

— Эхэ хониднай һаял хурьгалһаа халгаагданан хадаа ототой болоногүй. Тингээд һаянай халуун үдэрнүүд боложо, энэ хэргэһемнай һаатуулна,— гэжэ колхозой зоотехник Светлана Власова һанаа амарханаар хөөрэнэ. Энэ зоотехник хоёр газарта түхээрэгдэнэ пунктуудта

ябажа, искусственна үрэгжүүлгэ өөрөө эмхидхэхэ ёһотой юм. Тэдэ энэ хүдэлмэрид һайнаар эмхидхэггүй, отара бүхэнэй хонишодһоо нэгэ нэгэ хүнине үрэгжүүлгын хүдэлмэрийд хургаха гэнэн уялгага дүүргэггүй байшоо.

Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фоминий ямаршые хэмжээ абадаггүйн, ехэ мал искусственна үрэгжүүлэхэ хүдэлмэринэ һайжаруулын тула оролдодоггүйн гайхалтай.

Тус колхозтой хүршэ «Путь социализма» колхоз мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүринһөө 81 хурьга абанһанда һанагаа амаришоо юм гэ, мүнөө хүртэр баһал эхэ хониды үрэгжүүлэхэ хүдэлмэри эмхидхэнгүй. Олонхи эхэ хонидойнгоо зуһажа байһан Шэбхэһэн гэжэ газарта искусственна үрэгжүүлгын пункт мүнөө хүртэр түхээрэгдүй. Техник үрэгжүүлгэшэ нүхэр Цыденжапов энэ пункттын хүдэлмэринэ унжагай улаанаар түхээржэ байһаар. Тинмэһээ тус колхоздо нэгшые хонин искусственна аргаар үрэгжүүлгэдэггүй байха юм. Харин абанан уялгага дүүргэхын тулада жэлэй дүүртээр үшөө 1000-аад хони үрэгжүүлжэ хурьга абаха ёһотой. Гэбшье колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов, партийна эхин организацинын секретарь нүхэр Бахлаев гэгшэд энэ хүдэлмэрийд анхарлаа табинагүй. Зүгөөр колхоздо баян дүй дүршэлтэй хонишод, техник үрэгжүүлгэшэд мэргэжэлтэй зоотехнигы бии ха юм.

Тинхэдэ аймагтай зарим колхоз, совхозуудта үрэгжүүлгын хүдэлмэрин шанар муу. Илангаяа үрэгжүүлгын тоо бүрилхэл хайша хэрэгээр табигданхай. Зарим газарта нюдэ далдалжа баримтанууд үзэгдэнэ. Жэһээлхэдэ, «Коммунизм» колхозой техник үрэгжүүлгэшэ нүхэр Дамбаевада үрэгжүүлгын тусхай дэбтэр, журнал байхагүй.

— Би өөрөө оройдоо 30 үнэс искусственна аргаар үрэгжүүлжэ һэм. Тэрэ гэнээр Хоринхо малай үрэгжүүлгэ асаарагуйбли,— гэжэ нүхэр Дамбаева хөөрэнэ. Харин тус колхозой правлени 40 үнэс искусственнаар үрэгжүүлэбди гэнэн мэдээ аймагтай зургаануудта хүргөө юм.

Рейловэ шалгалтада хабаагшад: Ц. Дандаров, Ц. Д. Дымбрылов, Л. Минеев, «Еравнинская правда» газетын хүдэлмэригшэд.

1960 оной түрүүшын хахадта Бурядай АССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд тухай

Бурядай АССР-эй Статистическэ управленин мэдээсэл

1960 оной түрүүшын хахадта промышленность, хүдөө ажахы болон транспортые хүгжөөлгө, капитална барилгын ургалта, эд бараанай эрьесые дээшлүүлгэ, культури байгуулалта нимэ мэдээндүүдээр тодорхойлогдоно:

I. ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

КПСС-эй ЦК-гэй июлийн Пленумы эрхимээр угтахын түлөө үргэнөөр дэлгэрхэн социалистическэ мүрхсөөнэй ашаар Бурядай АССР-эй промышленность хадаа жэлэй түрүүшын хахадта продукция бүхы дээрнэ гаргаха, гол шухала түхэлэй зүйлнүүдэе бүтээхэ түсэбөө болзорхоон урид дүүргэе.

Бурядай АССР-эй газар дээрэ байдаг бүхы промышленность продукция нитэ дээрнэ гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэб 104 процент,

тэрэ тоодо Бурядай совнархозой промышленность — 105 процент, Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй мэдэлэй промышленность — 99 процент дүүргээн байна.

1959 оной түрүүшын хахадтай жэшээбэл, продукция бүхы дээрнэ гаргалгын хэмжээн 11 процентээр, тэрэ тоодо Бурядай совнархозой промышленностьда—12 процентээр, Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй мэдэлэй промышленностьда—12 процентээр нэмээ.

Тус тус управленинүүдэй, совнархозой, бусад министрствонууд болон зургаануудай предприятинуудай 1960 оной түрүүшын хахадта түсэбүүдэ дүүргэхэ бүхы продукциян ургалта нимэ тоонуудаар тодорхойлогдоно:

Түсэб	1960 оной 1-дэхи хахадта түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1959 оной 1-дэхи хахадтай дүйлсүтэй 1960 оной 1-дэхи хахадтай (процентээр)	1960 оной июлийн 1-нэй байдалаар колхоз, совхозуудта бий байхан нийтын малай тоо
—	115	—	—
Цемент—мянган тонноор	—	115	—
Шифер—миллион условно плиткээр	60,1	162	—
Хабсаргадаг түмэр-бетон конструкцинууд, зүйлнүүд—мянган кубометрээр	22,4	156	—
Хирпинис (колхозуудай сохиные оруулалсангүй)—миллион хэһэгээр	36,5	123	—
Сонхын шэл—миллион дүрбэлжэн метрээр	3,5	99	—
Нэгэ түхэлэй гэрнүүд, нютагай материалнуудаар хэгдэлхэн ханатай нэгэ янзын гэрнүүдтэ хэрэгтэй бүхы детальнууд—байрын талмайн дүрбэлжэн метрээр	44,3	184	—
Ноохон бүд—миллион дүрбэлжэн метрээр	0,9	106	—
Оймһон—мянган паараар	40	100	—
Трикотаж дотор хубсаһан—мянган хэһэгээр	108	79	—
Трикотаж гадар хубсаһан—мянган хэһэгээр	93	94	—
Арһан гутал—мянган паараар	74	114	—
Һээы гутал—мянган паараар	119	108	—
Хубсаһа угаадаг гэр доторой машина—мянган хэһэгээр	32	134	—
Мебель (түмэр оронгүйгөөр)—миллион түхэригөөр	18,7	131	—
Түмэр оронууд—мянган хэһэгээр	46	94	—
Мяхан (гүрэнэй нөөсһөө)—мянган тонноор	4,3	171	—
Колбаса—мянган тонноор	4,4	103	—
Загаһан—мянган тонноор	1,7	99,6	—
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсһөө)—мянган тонноор	1,1	143	—
Үдхэн һүөөр буйлуулагдаһан продукцияне һүндэ оруулжа тоолоходо—мянган тонноор	11,1	132	—
Кондитерекэ зүйл—мянган тонноор	1,6	98	—
Консервэ—миллион условно банкаар	12	96	—

Бурядай совнархозой управленинүүд, промышленна предприятия	1960 оной 1-дэхи хахадта түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	1959 оной 1-дэхи хахадтай дүйлсүтэй 1960 оной 1-дэхи хахадтай (процентээр)
Горнорудно промышленностин управлени	99,8	109
Галуута-Нуурай рудоуправлени	99,2	104
Тимлюгэй цемент-шиферэй завод	101	133
Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод	101	99
Металл болхосоруудаг, машина бүтээдэг промышленностин управлени	103	121
Илькын автомобиль заһабарилдаг завод	116	139
Судна бүтээлгын завод	103	106
Селендумын модо дархалдаг станогүүдэй завсд	95	138
«Механлит» завод	102	109
Улан-Удын мотор, заһабарилгын завод	110	123
Шэнэ-Бэрэнэй механическа завод	110	2,5
Районно энергетическэ управлени «Забайкаллес» комбинат	105	113
Барилгын управлени	102	100,9
Татауровай барилгын материалнуудай комбинат	71	—
Харанхын барилгын материалнуудай управлени	129	105
1-дэхи трестын түмэр-бетон зүйлнүүдэе бүтээдэг завод	101	134
154-дэхи трестын түмэр-бетон зүйлнүүдэе бүтээдэг завод	128	106
2-дохи трестын Онохойдохи барилгын материалнуудай комбинат	117	4,6
Тимлюгэй СМУ-гэй барилгын материалнуудай комбинат	96	88
Эдэе хоолой, хүнгэн промышленностин управлени	110	119
Улан-Удын мяха-консервын комбинат	112	119
Тоһо илүүлдэг, сыр шанадаг заводууд	130	135
Загаһанай заводууд, загаһа консервалдаг комбинатууд	88	84
Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмын фабрика	105	121
Улан-Удын һээы гутал дарадаг фабрика	105	112
Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрика	109	2,9
Кяхтын гуталдай фабрика	106	100,2
Сүхын арһанай завод	113	113
Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй мэдэлэй промышленность	99	112
Нютагай промышленностин министрство	100,6	119
Эдэе хоолой зүйлнүүдэй промышленностин министрство	99,4	105
«Бурстрой» трестын эдэе хоолой зүйл буйлуулдаг предприятинуудай комбинат	80	115
Республиканска министрствонүүдэй зургаануудай мэдэлэй промышленность	98	110
Улан-Удын талха, талханай зүйлэй комбинат	106	117
Бурядай АССР-эй Культурын министрствын промышленна предприятинууд	101	107
Бурпромсовет	96	105
Нитэ-союзна министрствонүүдэй, зургаануудай мэдэлэй промышленность	104	105
Улан-Удын нарвовоз-вагонно завод	103	105
Таловска түмэр-бетон конструкцинуудай завод	77	79

Республикын промышленностьда ажалай бүтээсэ дээшлүүлхэ түсэб 101 процент, тэрэ тоодо: совнархозой промышленностьда—102 процент, Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй мэдэлэй промышленностьда—97 процент, республиканска министрствонүүдэй, зургаануудай мэдэлэй промышленностьда—99,5 процент, нитэ-союзна министрствонүүдэй мэдэлэй промышленностьда—100,7 процент дүүргэдээ.

Республикын промышленностьда ажалай бүтээсэ 1959 оной 1-дэхи хахадтайхитэй сасуулахда 7 процентээр, тэрэ тоодо: совнархозой промышленностьда—8 процентээр, Бурядай АССР-эй Министруудэй Советэй промышленностьда—0,4 процентээр дээшлэһэн байна.

II. ХҮДӨӨ АЖАХЫ

Долоон жэлэй түсэбөөр хараалдаһан даалгабаринуудыс, газар таряалангай, мал ажалай продукция бүри эхээр абаха социалистическэ уялгануудаа болзорхоон урид дүүргэхын тулада республикын хүдөө ажахын ажалшад энэ жэлэй түрүүшын хахадта саашадаа эдэбхитэйгээр тэмсээ.

Хабарай тарианын түсэбье колхоз, совхозууд бүхы дээрэ 102 процент, тэрэ тоодо: орооһото ургамалнуудаар—105 процент, тэрээн сооһо ячмень тарилгыс 129 процент, кукуруза—128 процент дүүргэһэн байна. Гэбшье ороодой эдэе, олон жэлэй үбнэ ногоо, тэжээлэй корнеплод тариха түсэб дүүргэлдэнгүй үлэшоо.

Мүнөө жэлдэ таригдаһан хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай тарианын талмай 637 мянга шахуу гектар болоо. Энэ хадаа 1959 онойхидо орходоо 29 мянган гектараар эхэ. Энэ жагаад туйлагдааб гэхэдэ, ячмень, овес, кукуруза нилээд горьтойгоор таригдаһан байха юм. 36 мянган гектар гэхэ гү, али 1959 онойхидо орходоо 6 мянган гектараар эхэ кукуруза таригдаа.

Нёдондо жэлэйхидэ орходоо агротехническэ хэмжээ-ябууланууд бүри найнаар абтаһан байна.

Колхоз, совхозуудай хабарай бүхы ургамалнуудай 43 процентнь пар болон намарай парта таригдаа, бүхы тарилгын 35 мянган гектарын уналагдадаг һубаг канаватай газарта хэгдээ.

Бүхы кукурузын 95 шахуу процентнь, хартаабхын 60 гаран процентнь квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан байна.

Бүхы орооһото ургамалай 80 шахуу процентнь эрхим һайн сортын үрэнһөөр таригдаһан байха юм.

Хабарай бүхы ургамалнуудай хахалһаа эхэнэ хэрэгжүүлжэ, нарин рядтайгаар таригдаа.

Колхоз, совхозууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта нёдондой тус усынхидэ орходоо эхэ шэбхэ полие үтэгжүүлхын тулада гаргаһан байха юм.

Хүдөө ажахын ургамалнуудыс, илангаяа кукуруза үтэгжүүлхын тулада Заиграйн, Баргажанай, Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Бичурын, Сэлэнгын, Мухаршэбэрэй аймагуудай колхоз, совхозууд эхэ үтэгжүүлгэ гаргаа.

Гэбшье олон колхоз, совхозууд хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасыс дээшлүүлхын тулада бий байһан арга боломжонуудаа һулаар хэрэгжээ, мүн хабарай тарианын үедэ агротехническэ сахыдаггүй ушар үзэгдэлхэн байна.

1961 ондо тарилга хэһын тулада республикын колхоз, совхозууд 1960 оной июлийн 15 хүрэтэр 182,3 мянган гектар эсбэр пар хахалаа, 5,7 мянган гектар шэнэ, залууга газар элдүүлжээ. Мүнөө жэлдэ олонхи аймагуудта сагай уларилай таарам-

жатай байбашье, пар хахалха түсэб оройдоол 78 процент дүүргэдээ.

Энэ жэлэй түрүүшын хахадта колхоз, совхозуудай, РТС-үүдэй машинануудаар хэгдэлхэн хүдэлмэри зөөлөн хахаллагада оруулжа тоолоходо, нёдондой тус усынхидэ орходоо 4 процентээр бага байшоо. Нэгэ условно тракторай дунда зэргын бүтээсэ 245 гектар болоһон байна.

Республикын колхоз, совхозууд трактор, плуг, селякэ, культиватор заһабарилха түсэбөө полевой хүдэлмэрин эхилхэ саг хүрэтэр дүүргэһэн байна. Гэбшье олон колхоз, совхозууд хүдөө ажахын ургамалнуудыс хуряахын тулада хэрэглэдэхэ машинануудыс заһабарилха хүдэлмэрэе унжгайруулиа.

Колхоз, совхозуудай ашаг шэмээтэ малай, шубуунай тоогой олон бололог нимэ мэдээндүүдээр тодорхойлогдоно:

Мянган толгойгоо	1960 оной июлийн 1-нэй байдалаар колхоз, совхозуудта бий байхан нийтын малай тоо	1959 оной июлийн 1-нэй байдалаар колхоз, совхозуудта бий байхан нийтын малай тоо	1960 оной июлийн 1-нэй байдалаар колхоз, совхозуудта бий байхан нийтын малай тоо
Эбэртэ бодо мал	277,9	106	—
тэрэ тоодо: үнеэд	77,5	104	—
Гахай	70,7	131	—
Хонин	1556,1	103	—
Бүхы түрэлэй шубуун (дальбараануудыс оруулалсаад)	872,2	130	—
Эбэртэ бодо малай тоо толгой нёдондой тус усынхитэй сасуулахда, 14,6 мянган толгойгоор, тэрэ тоодо: үнеэдэй—3,3 мянган толгойгоор, хони, ямаанай—12,4 мянган толгойгоор, шубуунай 202,6 мянган толгойгоор олон болоо.	—	—	—
Республика дотор нийтын бүхы түрэлэй малай тоогой нэмэлэн болобошье, зарим аймагуудай колхоз, совхозууд үнеэдэй, хонинной тоое үсөөрүүлээ.	—	—	—
Байкало-Кударын, Ахын, Сэлэнгын аймагуудай колхоз, совхозууд үнеэдэй тоос, Байкало-Кударын, Кабанскын, Яруунын, Закаменай, Иволгын аймагуудай колхоз, совхозууд хони, ямаанд тоос үсөөрүүлжээ.бо.	—	—	—
Республикын колхоз, совхозууд энэ жэлэй түрүүшын хахадта малай, шубуунай тоо олошоруулхата хамта, мал ажалай продуктуудыс 1959 оной түрүүшын хахадтайхидо орходоо нилээд эхээр абтаһан байна.	—	—	—
Продукт абалгын дээшлэлхэнэй ашаар республика энэ жэлэй түрүүшын хахадта гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 164 процент, һу—122 процент, ноһо—111 процент, үндэ—100,1 процент дүүргэжэ шадаһан байха юм.	—	—	—
Бүхы түхэлэй малай тоо олон болгохотойн хамта колхоз, совхозууд (мал, шубуу худалдан) түрүүшын хахад жэлдэ 1959 оной тус усынхидэ орходоо эхэ мяха абтаһан байна. Кяхтын, Хорин, Заиграйн, Түнхэнэй, Мухаршэбэрэй, Бичурын, Иволгын, Тарбагатайн, Хорин аймагуудай колхоз, совхозууд мяха абалгыс нэгэ хахад үлүүтэй дахин эхэ болгоо.	—	—	—
Гүрэндэ мяха худалдалга 1959 оной нэгдэхиде хахадтайхидо орходоо (амидын шэгнүүрээр) 6,4 мянган тонноор гү, али 82 процентээр нэмэлэн байна.	—	—	—
Колхоз, совхозуудта һу һаалга 1959 оной нэгдэхиде хахадтайхидо орходоо 23 процентээр нэмээ. Бичурын, Заиграйн, Прибайкалин, Хорин, Кяхтын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Эдын аймагуудай кол-	—	—	—

хоз, совхозууд нёдондойхидо орходоо 30, дээшэше процентээр эхэ һу һаагаа.

Энэ оной нэгдэхиде хахадта республика дотор нёдондой түрүүшын хахадтайхидо орходоо 9,1 мянган тонноор гү, али 35 процентээр эхэ һун абтаа. Заиграйн, һу худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 145, Бичурын, Прибайкалин аймагууд мүн дээшэше процентээр дүүргэбэ.

Ахын, Баргажанай аймагууд гүрэндэ һу худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй.

Бүхы республика дотор үндэе абалга 28 процентээр эхэ болоо. Яруунын, Кабанскын, Түнхэнэй аймагуудай колхоз, совхозууд үндэе абалгыс нэгэ хахад үлүүтэй дахин нэмээгээ.

Гүрэндэ үндэе худалдалга нёдондой нэгдэхиде хахадтайхидо орходоо 2,6 миллион монсогоруор гү, али 28 процентээр нэмээ.

Гэбшье Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Прибайкалин, Бичурын, Сэлэнгын аймагууд арга боломжонуудаа хүсэдөөр ашаглаагүй дээрһээ, гүрэндэ үндэе худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дутуугаар дүүргээ.

Колхоз, совхозуудта ноһо хайшалага 1959 оной түрүүшын хахадтайхидо орходоо 31 процентээр нэмээ.

Колхоз, совхозуудай малай ферментүүдтэ үнгэрхэн хахад жэлэй туршиа соо 20,1 мянган толгой эбэртэ бодо мал, 14,5 мянган толгой гахай, 8,5 мянган үнеэд болон гунжагыс ушаар хангаха автоуһалууринууд, 3,5 мянган үнеэ һааха агрегадууд тодхогдоо.

11 мянган толгой эбэртэ бодо мал, 7 мянган толгой гахай хангаһын тулада дүүжин, газар дээрэ табигдаһан рельс харгынууд, транспортёрнууд ашаглагдаа үтгэнэн байна.

III. ТРАНСПОРТ

Зүүн-Сибирин түмэр замай Улан-Удын отделени 1960 оной нэгдэхиде хахадта ашаа тэгэхэ түсэбөө 101 процент, тэрэ тоодо: нүүрһе ашалгаар—112 процент, модо—116 процент, минерально-барилгын материал—103 процент, талха таряа—106 процент, арадай хэрэгжэлэй эдэе хоолой, промышленна эд бараа—121 процент дүүргээ.

РСФСР-эй Автомобильна транспортны, шоссейн харгын министрствын Бурядай автомобильна трест нийтэй мэдэлэй автомобильна транспортаар ашаа шэрэхэ хахад жэлэйнгээ түсэб 117 процент, ашаанай эрьесын түсэбье—107 процент, хүн зоние шэрэхэ түсэбөө—92 процент дүүргээ.

1959 оной нэгдэхиде хахадтайхидо сасуулбал, автомобильна трестын ашаа шэрэлгэ—16 процентээр, хүн зоние шэрэлгэ—4 процентээр нэмээ. Ашаанай эрьесэ 14 процентээр нэмэлэн байна.

Улан-Удэ городской трамвайгаар 1960 оной нэгдэхиде хахадта түлөөлгөтэй пассажирнуудыс шэрэлгэ 4 миллион үлүүтэй хүн болоо.

IV. КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА

1960 оной нэгдэхиде хахадта республика дотор капитална барилга хэһын тулада гүрэнэй зүгһөө һомологдоһон мүнгэн 1959 оной нэгдэхиде хахадтайхидо орходоо 14 процентээр, тэрэ тоодо гэр байра барилга—34 процентээр, һургуули, эмнэлгын зургаануудыс, хүүгдэй садуд болон яслинуудыс барилга—34 процентээр нэмэлэн байна.

Бурядай совнархозой предприятинуудай, барилгануудай талаар мүнгэ һомололог 1960 оной нэгдэхиде хахадта нёдондой тус усынхитэй сасуулхда 6 процентээр, тэрэ тоодо: гэр байра барилга—28 процентээр нэмээ.

Капитальна хүдэлмэридэ мүнгэ һомолог хахад жэлэй түсэб нимээр дүүргэгдээ:

Хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Тэрэ тоодо
Бүхы республика дотор	91 115 74
Бурядай совнархоз	88 118 40
Нютагай Советүүд	95 95 98

Гүрэнэй предприятинууд, эмхи зургаанууд 1960 оной 1-дэхи хахадта хамта дээрэ 42 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гү, али хахад жэлэй түсэб дүүргээгүй.

Хүүгдэй садудай тоо энэ соо 7 процентээр, тэдэнэй һууриудай тоо мүн э 7 процентээр олон болоо.

Хүүгдэй саг үргэлжын яслидай һуурин тоо 5 процентээр нэмээ. Больницаануудай, нарайла байшануудай һуурин тоо оной нэгдэхиде хахадта 8 процентээр олон болоһон байна.

Совнархозой, министрствонүүдэй предприятинууд продукция нитэ дээрнэ гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн болобошье, зарим түхэлэй промышленна продукция бүтээжэ гаргаха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Жэшээлхэдэ, Тимлюгэй цемент-шиферэй завод шифер гаргаха түсэбөө, Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод—сонхын шэл гаргаха, Илькын автомобиль заһабарилдаг завод—автомобиль заһабарилха, Улан-Удын мотор заһабарилгын завод—хүдөө ажахын машинануудай запасной частынуудыс, 2-дохи барилгын трестын Харанхын, Онохойн барилгын материалнуудай комбинатууд, 1-дэхи, 154-

дэхи барилгын трестүүдэй түмэр-бетон зүйлнүүдэе бүтээдэг заводууд—хабаргадаг түмэр бетон зүйлнүүдэе, һиирэгэр тоо блогуудыс, илагаар хэгдэлхэн блогуудыс, хирпинис, жүрөөдэмэл модо гаргаха түсэбүүдээ, Кяхтын ээрэлгын-трикотажна фабрика—трикотаж дотор хубсаһа гаргаха, Сүхын арһанай завод арһа элдэхэ түсэбүүдээ дүүргээгүй.

Нютагай промышленностин министрство хирпинис сохино, модо жүрөөдэхэ, хэрэгсэлэй модо зөөхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Культурын министрствын промышленна предприятинууд ном, журнал гаргаха түсэбөө дүүргэнгүй байшоо.

1960 оной нэгдэхиде хахадта промышленна гол гол продукция үйлдэ-барилгэ нимэ мэдээндүүдээр тодорхойлогдоно:

1960 оной 1-дэхи хахадта бүтээлхын	1960 оной 1-дэхи хахадта бүтээлхын 1959 оной 1-дэхи хахадтай дүйлсүтэй (процентээр)
Нүүрһэн—миллион тонноор	6,6 102
Хэрэгсэлэй модо шэрэлгэ (колхозуудайхине оруулалсангүй)—миллион кубометрээр	1,8 104
Жүрөөдэлхэн модон (колхозуудай)	— —

Хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	Тэрэ тоодо
Бүхы республика дотор	91 115 74
Бурядай совнархоз	88 118 40
Нютагай Советүүд	95 95 98

жэлэй түсэбөөр хараалаг орходоо 66 процентээр олон гэрнүүдыс ашаглалгада үнэ Республукын подряд абаданнэцианууд барилга-хабса хүдэлмэрин хахад жэлэй 99 процентээр дүүргэһэн байна.

Подряд абадаг гол организуудай барилга-хабаралгын мэрини түсэбэй дүүргэлтэ нидэнүүдээр тодорхойлогдоно:

V. ЭД БАРААНАЙ ЭРЬЕС

Гүрэнэй, кооперативна хуунаймаанай бутархай эд барааны эрьесын түсэб 1960 оной хахадта 103 процент дүүргээ.

Бутархай эд бараанай аһын нитэ хэмжээн (эд хэрэгжээ кооперацион комиссионно худалдаа оруулалсан) 1284 мүн түхэригэй, тэрэ тоодо: бунд наймаагаар—1173,3 миллион рингэй, предприятинуудай эдэе хоолоор—96,3 миллион рингэй болоһон байна.

Буркоопсоюзай комиссионно худалдаа наймаанай худалдааһан дөө ажахын эд бараанай 14,4 миллион түхэригэй болоо.

Тус тус худалдаа наймаанэ ганизацинуудай бутархай араанай эрьесын түсэбэй дүүринимэ мэдээндүүдээр тодорхойно:

Улан-Удын Горпишеторг Улан-Удын Горпромоторг Улан-Удын Главунивермаг Столовонуудай, ресторонуудай трест ОРС-нууд, продснабууд—хамтадаа

Тэрэ тоодо: Бурядай совнархозой УРС Буркоопсоюз

1960 оной нэгдэхиде хахадта нэй, кооперативна худалдаа маан 1959 оной түрүүшын хахадта орходоо 13 процентээр эд бараа хүн зондо худалдаа. тоодо эд хэрэгжэлтэдэй кооперативна түсэбэй эд бараа худалһан байна.

VI. КУЛЬТУРНА БАЙГУУЛА ЭЛҮҮРЬЕ ХАМГААЛГА

Күрэнхэ эрдэмдэ һургадаг туулинуудай һурагшадай тоо дэлмэришэн, хүдөө залуушын һургуулинуудай һурагшадай хүдэлмэришэн, хүдөө залуушын һургуулинуудай, эхэ наһаг һургуулинуудай һурагшадые ололсахада 120 мянга гаран хуулоо гү, али 1958—1959 онуу һурагсалгай жэлэйхидэ орходоо 100 процентээр нэмээ.

1960 ондо 3 мянга гаран хууни да һургуули дүүргэжэ, болболлой аттестат абаа.

Бурядай АССР-эй газар байдаг дээдэ, тусхай дунда һуулинууд арадай ажахыда худалдаа тула мүнөө жэлдэ зоочно ажалһаа һамшангүй һурадаг һушадые оруулалсан 2400 мэрэгтэдые гү, али 1959 онойхидо ороодо 5 процентээр олон мэрэгтэдые, тэрэ тоодо промышленна да, барилгада, транспортда хүдэ 800 гаран мэрэгжэлтэдые, хажалһан ажалһан мэрэгжэлтэдые 800 гаран багшанар болон киноно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд хүдэлмэришэгшэдые, 200 шахуу дицинскэ хүдэлмэришэгшэдые, худалдаа наймаанай кооперативно 100 шахуу хүдэлмэришэдые бая хэжэ гаргаа.

Киноустановкунуудай тоо 9 центээр олон болоо. 1960 оной 1-дэхи хахадта һаһал нэгэ үргэрантай кинотеатр нээгдээ.

Филармони, театрууд, киноновканууд энэ оной нэгдэхиде хамта 8050 мянган харагшадые хамна байна.

Хүүгдэй садудай тоо энэ соо 7 процентээр, тэдэнэй һууриудай тоо мүн э 7 процентээр олон болоо.

Хүүгдэй саг үргэлжын яслидай һуурин тоо 5 процентээр нэмээ. Больницаануудай, нарайла байшануудай һуурин тоо оной нэгдэхиде хахадта 8 процентээр олон болоһон байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

IX ИЙ

Мяха абалга — парторганизацийн гол анхаралда

түрүүшн хахадта мяха хоёр дахин ехэ болгохо...
 парторганизацийн гол анхаралда...
 мяха абалга — парторганизацийн гол анхаралда...

Мал адуулагшад Владимир, Константин Ананитан таргалуулагдаха малай толгой бүрчин шэгнүүрые февраль, март харануудта сүүдхэдэ 600—700 граммар нэмээн байгаа наа, июнь соо 1000 граммар нэмээжэ шадна. Мал адуулагшад А. Залуцкий, Я. Клементин, В. Галкин гэгшэд малаа зүбөөр, найнаар бэлшээн таргалууланай ашаар мал бүхэний шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда эргээр 700—800 граммар нэмээжэ. Июль нара соо бэлшээн таргалуулжа байһан эбэртэ бодо малайнгаа толгой бүрчин шэгнүүрые сүүдхэдэ нэгэ килограммнаа доошо бэшээр нэмээх гэгшэ уялга абаад, мал адуулагшад хэлэһэн үгэдөө хүрэхөөр шармай оролдож байна.

Колхозой парторганизаци гахайн мяха абаха асуудалда ехэ анхарал хандуула. Ингэжэ тус колхозой хид энэ жэлдэ 600 центнер гахайн мяха абаха уялга абаад, тэрэнэ дүүргэхын хойношоо тэмсэнэ. Эмэ гахайнуудыа харууналда гахайшад П. Ануфриева, А. Залуцкий гэгшэд даажга байһан эхэ гахайнуудна тус бүридөө 408 поршоонхо абажа, ехэ болгохо уялга абанхай. Тинхээ коммунист А. П. Залуцкийн хүтэлбэрилдэг гахайн фермынд 1240 поршоонхо абаха гэгшэ уялгатай. Энэ жэлэй туршида поршоонхо хоёр дахин абахаар хараалагдаад, мүнөө эмэ гахайнууд түрээжэ эхилээ. Гахайшад ехэ оролдожог гарган ажалланай ашаар тус колхоз гүрэндөө 200 центнер гахайн мяха худалдаа.

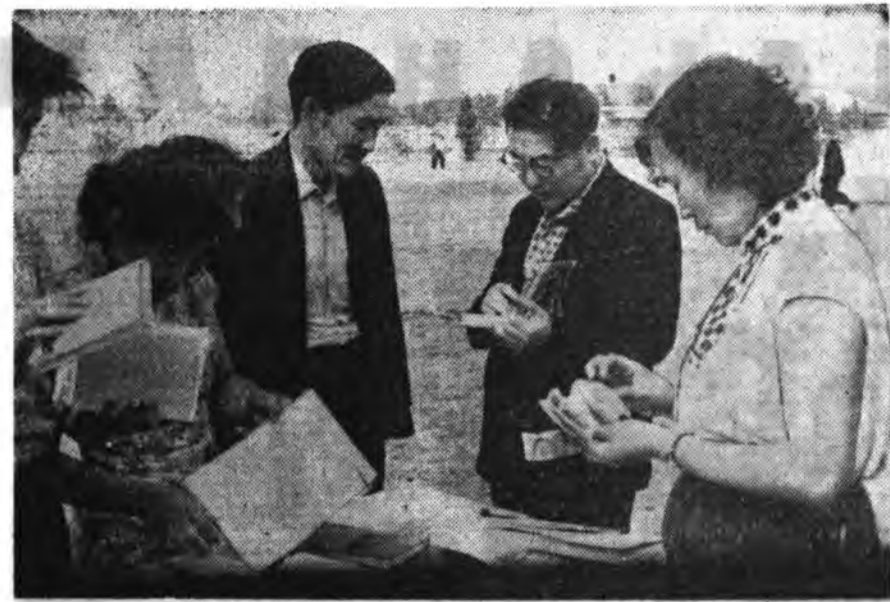
Малшад Мария Дорохова, Лариса Залуцкая гэгшэд ехэ болгожо байһан малайнгаа толгой бүрчин шэгнүүрые сүүдхэдэ 500—700 граммар нэмээжэ шадна. Мүн хонишод Н. Е. Залуцкий, А. С. Котов наин амжалта туйлаба.

Колхознигууд алба хаагшадһаа мал худалдажа абахын тула гортой ажал хэлдэ. Ингэжэ 200 шахуу толгой эбэртэ бодо мал худалдажа абтан байна.

Колхознигуудай, тэрэ тоодо малшад дунда ажуулагшад хэдлээр парторганизацийн зүбөөр, шадамар бэрхээр эмхидхэһэнэй, социалистическэ мүрысөө үргэн далайсатайгаар, аша үрэтэйгөөр дэлгэрүүлэһэнэй ашаар тус колхоз гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгэ түсэб амжалтаттайгаар дүүргэһэн байна. Түсэбэй ёһоор хараалагдаһан 435 центнерэй орондо 862 центнер мяхан гүрэндэ тусаагдаа. Энэнь нёдондо жэлэй түрүүшн хахадта худалданһаа 200 центнерээр үлү эхэ.

Партийна организаци болон колхозой правлени байгша оной түрүүшн хахадта туйлагдан дунгүүдэ согооло зуура, гүрэндэ мяха худалдаха 1960 оной түсэбтэ амжалтаттайгаар дүүргэжэ хэрэгтэ зоруулагдан хэмжээ-ябуулануудаа бэлүүлжэ байна.

Б. Сотнич, КПСС-эй Кабанский райкомой инструктор.

Бурдай уран зохёолшодой нэгэ бүлэг Закаменей, Торини, Сэлэнгийн аймагуудаар няхан ябажа, уншагшадтаа уулзаа. Зураг дээрэ (баруун гарнаа хоёрдохой): «Харьялан урдаа Хёлмоннай» гэһан романий автор уран зохёолшо Бардай Мингуней Торини «Улаан Бургалтай» колхозой гэгшүүдэй хөөрөл дэжэ байна. А. БАДАЕВАЙ фото.

САВШАЛАН ДЭЭРЭХИ СОЁЛ КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ—ҮРГЭН ДАЛАЙСА

Удэрынь хүдэлөөд, үдэшэнийн концерт табина

Энэ зун урда жэлнүүддэ дутуугүй бороо хуртай байжа, ногоон найнаар ургажа, манай Сэлэнгийн аймагай кколхозууд байгша нарын арбадаар үбһэндөө жэгдэрэн орон байна. Үбһэ хурялгада ябаһан колхознигуудай дунда соёл культурын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула аймгүйсэдкомой культурын таһаг тухсхай хэмжээ-ябуулга хараала. Аймагай Культурын байшангай дэргэдэй уран найханай бүлгэмнэ нэгэ агитбригада Культурын министртын нүүдэл клубтай хамтаран, колхозуудаар ябажа, тэндэхи үбһэндэй бригадануудаар боирхолтой концертундыа харуулаа эхилээ. Концертны программда ород, бурят дуунуудһаа гадна, хатар, танца болон уран шүүлэг ушшага, нутагай байдалһаа бодото баримта абажа зохёолгоһон шогтой часушканууд гэхэ мэтэ оролсоно.

Энэ зун урда жэлнүүддэ дутуугүй бороо хуртай байжа, ногоон найнаар ургажа, манай Сэлэнгийн аймагай кколхозууд байгша нарын арбадаар үбһэндөө жэгдэрэн орон байна. Үбһэ хурялгада ябаһан колхознигуудай дунда соёл культурын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула аймгүйсэдкомой культурын таһаг тухсхай хэмжээ-ябуулга хараала. Аймагай Культурын байшангай дэргэдэй уран найханай бүлгэмнэ нэгэ агитбригада Культурын министртын нүүдэл клубтай хамтаран, колхозуудаар ябажа, тэндэхи үбһэндэй бригадануудаар боирхолтой концертундыа харуулаа эхилээ. Концертны программда ород, бурят дуунуудһаа гадна, хатар, танца болон уран шүүлэг ушшага, нутагай байдалһаа бодото баримта абажа зохёолгоһон шогтой часушканууд гэхэ мэтэ оролсоно.

Хээрын аршаанууд тухай

Аха нютаг ой модо, ан гүрөөлдүүд гадна, ашагта малтамаалуудаарыа баян байха. Тинхээ «аршаан» гэжэ уни сагнаа хойшо зоной дунда алдаршан минеральна зүйлнүүдээр баян уһанууд олон. Байгаалие шэнжэлэгшэ элитэ эрдэмтэ С. В. Оbruchev эндэхи Жойгоной аршаание тон найнаар сэргэһэн юм гэсэгшэ. Тиынс, Хойто голый, Шухталай, Дэбин аршаанууд үчинэй баһал сууда гаранхай юм.

Нютагай зон ехэнхидэ амаралтаа, сүлөөтэй сагаа мүнөө тэрэ аршаан дээрэ үнгэргэдэг. Хүдэлмэрин наһанһаа үнгэржэ, пенсидэ гараһан үбгэдэй үүсхэлээр мүнөө Тинсын аршаан хүрэтэр, 46 модоной газарта харгы гархаха хүдэлмэри эхилээд байна. Гэхэтэй хамта эмнэлгын эмхи зургаануудай зүгһөө ямаршы хинналта тэндэ хэгдэнгүй гэшы. Энэ ушарһаа хүрэн зон зоргоороо, заримдаа элүүр бөө үбһэн болдог ушар гарадаг.

Урласалай шэнэ жэлдэ бэлдхэл

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол бэлүүлхын түлөө

Комплексно арга хэрэглэнэ

Нютагай зон ехэнхидэ амаралтаа, сүлөөтэй сагаа мүнөө тэрэ аршаан дээрэ үнгэргэдэг. Хүдэлмэрин наһанһаа үнгэржэ, пенсидэ гараһан үбгэдэй үүсхэлээр мүнөө Тинсын аршаан хүрэтэр, 46 модоной газарта харгы гархаха хүдэлмэри эхилээд байна. Гэхэтэй хамта эмнэлгын эмхи зургаануудай зүгһөө ямаршы хинналта тэндэ хэгдэнгүй гэшы. Энэ ушарһаа хүрэн зон зоргоороо, заримдаа элүүр бөө үбһэн болдог ушар гарадаг.

Зорилго ехэ, олоонийтын туһаламжа хэрэгтэй

«Ажабайдалтай хургуулиин холбоо барисаа бэхжүүлжэ, орон дотор арадай гэгээрэлы саашалдан хүргөөхө тухай» Хуулиин гарахада, Хорин аймагай ажалшад харуунаар дэмжэжэ, үнэтэ дурадхалуудыа оруулан байна. Аймагай гэгээрэлэй таһаг тэдэ дурадхалуудынь хаража зүүд, нютаг нютагай хургуулинуудай эрхим байдалда тааралдахаар хэмжээ-ябуулануудаа бэлүүлжэ эхилээ.

Хоёр аймагай нэгдэлдэдэ байхада, мүнөө 37 эхин, долоон жэлэй—11, дунда—4, хүдөөгэй залуушуулай 2 гэхэ гү, али хамта 54 хургуулида 5600 хурагшад хурана. Мүн 150-һаа дээшэ хүн үдэшын хургуулида хуража гарна. Найман жэлэй уялгата бүгдэлэнийн хуралсал энэ жэлһээ эхилдэг, 1962 ондо бэлүүлгэдэхэ байна. Энэ хугасаа соо олон хургуули шэнээр баригдаха, үхибүүн бүхэндэ уялгата найман класс дүүргүүлжэ зорилго табигдана. Ушар нимһээ хургуулиһаа хооло гэртэһэнхтэй хургуулиадыа хамтын байрада байлажа, эдэ хоолоор үмдэхэ хубсаһан, мүн ном, тетрадьар хүсэд хангаха болодоно. Долоон жэлэй нүүлшын жэлдэ аймаг дотор найман жэлэй 15 хургуули худэлжэ.

Аймаг дотор юрэнхи эрдэмэй 4 дунда хургуули үйлдэһэрин шиглэлтэйгээр худэлжэ юм. Эдэ хургуулинууд Хорин, Хасуртай, Хэжэнгэ, Цэдээ-Худанда нэгдэхэ. Эдэнһээ Хэжэнгын, Хорин хургуулинууд байгша онһоо эхилжэ, хуралсал шэнэ түсбөөр худэлдэг болохон. Колхоз, совхоз болон промыслена предприятиенуудай база дээрэ эхэнхи хуралсалда тэндэр эмхидхэхэ юм. Ушар нимһээ хуралсал кабинет, мастерской, цех, фермэ бо-

лон хурагшад үйлдэһэрин бригадануудыа яаралтайгаар байгуулаха шуухала шуу.

Аймагта эмхидхэгдэхэ үйлдэһэрин хуралсалтай юрэнхи эрдэмэй дунда хургуулинуудта хураха хурууд гол түлэб механизматуудай, малшанай, тарья, сад ургуулагшад, барилгашанай мэргэжэлтэй болохо юм. Тус хургуулинуудыа 750-һаа үсөөн бэшэ хүн 1965 ондо дүүргэхэ байна.

Мүн залуушуулые дунда хургуулидай болохын тула үдэшын хургуулинууд олоор эмхидхэгдэхэ байна. 8 жэлэй хургуули дүүргэһэн хүнүүдэй олоонхи хүдөөгэй залуушуулай хургуулида хуража, дунда хургуулидай болохо. Хүдэлжэ байһан залуушуулай 90 процентий 1965 ондо тус хургуулинуудта хурахаар түсблэгдэнэ. Тинхээ мүнөө колхоз, совхоз, предприятие бүхэндэ худэлжэ байһан хүдөөгэй залуушуулай хургуулинуудыа бүри олон болгохо, өөһэдын тухсхай байраар хангаха шуухала. Гэхэ зуура мүнөө долотор энэ хэрэгтэ ёһотой анхарал табигдангуй. Жэшэнь, Хасуртайда эмхидхэгдэһэн хүдөөгэй залуушуулай хургуули нара хахад тухай худэлөөд хаагданһан байна.

Аймаг дотор худэлжэ байгаа арбан классай хургуулинууд 1964 ондо хаагдаха юм. Тинхээдэн найман класс дүүргэһэн хубүүд, басагад хүдөөгэй залуушуулай хургуулинуудта хуража, дүүрэн дунда хургуулидай боложо гараха болоно. Хэрбээ мүнөө 9—11-лэхи классуудта 361 хүн хурагад наа, долоон жэлэй дүүртэр 779 хурагшад бологору олошорхо юм.

Хургуули дүүргэжэ гараһан үхибүүдыа ажал хүдэлмэридэ эдэбхи-

тэйгээр хабаадуулха, таарамжатай зохид байра байдалаар дүүрэн хангаха асуудалда гол анхарал хандуулагдаха. Энэ талаар оролдожог гаргажа, аймагай хүдөө ажахын болон модо бэлдэхэлгын предприятиенууд хурагшадыа бутэны ажалда хабаадуулжа шадха ёһотой.

Мүн арадай гэгээрэлы саашалдан хүргөөхө, хуралсалы ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха Хуулиин ёһоор, хуралсалы олон халаантайгаар үнгэргэхэ ябадалыа болуулаха, хургуули бүхэндэ ганса халаантай хуралсал байгуулаха хэрэг аймаг дотор тон муугаар дүүргэгдэжэ. Аймагай бүхэ хургуулинуудай 31-инийн хоёр халаанда, мүн Хорин, Хэжэнгын дунда хургуулинууд гурбан халаантайгаар худэлжэ байгаа. Энэ тэсэсгүй байдалы дари усадхахаар боло.

Хэрбээ мүнөө аймаг дотор 5 мянга гаран хурагшад хурадаг наа, 1965 ондо 10 мянга хүрэтэрөө олошорхо. Энэ 10 мянган хурагшадыа нэгэ халаантай хуралсалда оруулхалда 285 классай таһалганууд хэрэгтэй болоно. Мүнөө хамта 192 тиимэ таһалганууд бии. Тиимэ-һээ үшөө 93 классай таһалганууд гэхэ гү, али найман жэлэй арбан тивовой хургуулин шэнэ байшангууд хэрэгтэй болоно шуу.

Дээрэ дурсагдан долоон жэлэй хэмжээ-ябуулануудыа бэлүүлжэ хэрэгтэ олонитэй үргэнөөр хабаадалсаха, туһалха бээ гэжэ найдагдана. Тингээл парти, правительствын хараалһан шиндхэбэри дүүргэжэ, ерэлдүн коммунизм байгуулагдашы найнаар хүмүүжүүлжэ шадхабди.

М. Мангадаев, республикын Гэгээрэлэй министртын инспектор.

ООН-эй Аюулгүйн Советэй шиндхэбэрин ёһоор Конгын республикада эльгээгдэхэ сэрэгүүдэй хэрэглэхэ советскэ автотранспорт

Конгын республикын бээ даанхай байдалда эсэргүүтээр империалистическэ эээрхэг түрмхэй ябуулгын хэгдэһэннээ уламжалан, ООН-эй гэгшүүн байһан зарим гүрэнүүдэй сэрэгүүдыа Конгодо эльгээхэ гэгшэ шиндхэбэри Нэгэдэмэл Нацануудай Организацийн Аюулгүйн Советэй гарганыин мэдээжэ. Конгын республикада эльгээгдэхэ ээбэгтэ хүсэнүүдыа хэрэглэхын тулада ашаанай автотранспорт үгэхэ гуйлтатайгаар Советскэ правительствода ООН-эй генеральна секретарь хандаһан байгаа. Тинхээ дурсагдан шиндхэбэрини урдада барихан байха юм.

Энэ гуйлтынь Советскэ правительство зүбшөөгөө. Ээбэгтэ хүсэнүүдэй хэрэглэхын тулада советскэ ГАЗ-63 маркын ашаанай 100 автомашина, тэдэндэ шуухала болохо запасной частынуудыа, автомобиль заһабарилдаг нэгэ мастерской үгтөө. Машина ашаглалгандыа техникескэ туһаламжа үзүүлхын тулада бүлэг инструкторнууд эльгээгдэхэ боло.

Автомашинууд, автомобиль заһабарилгын мастерской, запасной частынууд Конгын Матади гэжэ портодо советскэ пароходоор яаралтайгаар эльгээгдэхэ.

СССР-эй Наукуудай Академиин дээсэнэ. Энэ үеднэ советскэ корабль амгалан ёһоной хэрэгээр газар далай руу гүнзэгэргэн ороод Хойто Америкын эрвенүүдһээ 1600 километр хогуур тамаржа ябаһан байгаа гэжэ бүгэдэндэ хайн мэдээжэ. Тэрэнэй экипаж дурсагданай райондо гидрологическа, гидрохимическэ, метеорологическа ажаллалта хэдэн үдэрэй турша соо хэдэ байла шуу.

СССР-эй Наукуудай Академиин дээсэнэ. Энэ үеднэ советскэ корабль амгалан ёһоной хэрэгээр газар далай руу гүнзэгэргэн ороод Хойто Америкын эрвенүүдһээ 1600 километр хогуур тамаржа ябаһан байгаа гэжэ бүгэдэндэ хайн мэдээжэ. Тэрэнэй экипаж дурсагданай райондо гидрологическа, гидрохимическэ, метеорологическа ажаллалта хэдэн үдэрэй турша соо хэдэ байла шуу.

ООН-эй АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, июлин 22. (ТАСС) Конгын республикада эсэргүүтээр Бельгийн эээрхэг түрмхэй ябуулгата хэгдэһэннээ уламжалан, Аюулгүйн Советэй баталан абтан резолюцини ямараар дүүргэжэ байһан тухай ООН-эй генеральна секретариин элидхэл зүбшэн хэлсэлтыа Аюулгүйн Совет үсэгэлдэр үргэлжэлүүлбэ.

Италийн, Англин, Франциин түлөөлэгшад үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Конгын республикада эсэргүүтээр Бельгийн ээбэгтэ добтолго хөгжэ байһены зүбтүүлжэ гэжэ элитээр оролдожог гаргалан байна.

Тунисай түлөөлэгшэ М. Слим түрүүлжэ үгэ хэлэхэдээ, Цейлоной делегацийта хамтаржа зохёһон резолюцион проектыа дурадха. Конгодо өөрынгөө сэрэгүүдыа түргэнөөр гаргахын Бельгийн правительствыа резолюцион тус проект урталһан байна. Удаань Цейлоной делегат Кедановский үгэ хэлээ. Тэдэнэр Конгодо Бельгийн сэрэгүүдэй байһанһаа уламжалан, тэндэхи байдал шахардуу болоо гэжэ тэмдгэлэхэ зуура, тэдэ сэрэгүүдыа түргэнөөр гаргахыа урталла. Аргентиин түлөөлэгшын үгэ хэлэһэнэй нүүдээр забнарлалга сонсохгодо.

Удаань СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрн нэгдэхэ орлогшо В. В. Кузнецов үгэ абаа. Конго тухай асуудалаар Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолтыа хазагайруулаха гэжэ баруун гүрэнүүдэй нэгдэжэ хэлэндэ шанга харху үгтөө. Нүүдэй долоон хоногой турша соо Конгодохи байдалай найжараагүй байһанда Аюулгүйн Советэй анхларшын В. В. Кузнецов хандуулаа. Хэрбээ зохихо хэмжээнүүдэй абтаагүй наань, тэндэ бүри уршатга муухай ушар тохоболжо болохо байна гэжэ тэрэ хэлээ.

Тунисай, Цейлоной дуралдан резолюцион нэгэн дуугаар абтан дээрлэһэн, советскэ делегаци өөрынгөө дуралдан резолюцион проектыа үндэр дуунда тэбэжүй.

Польшын национальна хайндэр

ВАРШАВА, июлин 22. (ТАСС) Национальна хайндэрөө, арадай Польшын байгуулагданһаа 16 жэлэй ойе Польшын ажалшад тэмдгэлжэ байна. 16 жэлэй саада тээ—1944 оной июлин 22-то Хельм городто Национальна сүлөөрэгшын Польско комитет түүхэтэ манифест сонсохоон. Энэ хадаа социалистическэ Польшын ажалшад баатарлик хэрэгүүдээ эрхилжэ эхи табича үгэһэн байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ Польшын арад Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэрээр ажалай ехэ баатаршала гаргаа. Польшын арад угаа ехээр хандаргадан экономикагоо түргэнөөр хөгжөөгөө, оронхойгоо политическэ, соёл культурын ажабайдалыа халбаруулаа.

Национальна хайндэрөө, арадай Польшын байгуулагданһаа 16 жэлэй ойе Польшын ажалшад тэмдгэлжэ байна. 16 жэлэй саада тээ—1944 оной июлин 22-то Хельм городто Национальна сүлөөрэгшын Польско комитет түүхэтэ манифест сонсохоон. Энэ хадаа социалистическэ Польшын ажалшад баатарлик хэрэгүүдээ эрхилжэ эхи табича үгэһэн байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ Польшын арад Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэнэй партиин хүтэлбэрээр ажалай ехэ баатаршала гаргаа. Польшын арад угаа ехээр хандаргадан экономикагоо түргэнөөр хөгжөөгөө, оронхойгоо политическэ, соёл культурын ажабайдалыа халбаруулаа.

Ядерна ээбсэг туршалга болуулха тухай зүблөөн

ЖЕНЕВА, июлин 22. (ТАСС). Ядерна ээбсэг туршалга болуулха тухай гурбан гүрэнэй ээлжээтэ зүблөөн мүнөөдэр эндэ боложо,

США-гэй түлөөлэгшэ түрүүнчээр хуугаа. Удаадахи заседанин июлин 25-да болохо.

Сомалин республикын түрүүшын правительство

ЛОНДОН, июлин 22. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Могадишоһоо дамжууланай ёһоор, Сомалин республикын түрүүшын правительствын байгуулагдан тухай эндэ сонсохгодо. Урдан харгалзала дор байһан аад, июлин 1-д бээ даанхай байдалтай бо-

лодон Сомалин газар дайдын, Британиин мэдэл дор урдан байһана июлин 26-да бээ даанхай Сомалин газарай нэгдэхгэдэхэ, Сомалин республика байгуулагдан юм.

Абди Рашид Шермарк гэгшын толгойлог шэнэ правительство арбан гурбан министрһээ бүридэнэ.

Сирмаво Бандаранаике Цейлоной премьер-министр болоо

ЛОНДОН, июлин 21. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Коломбоһоо дамжууланай ёһоор, г-жа Сирмаво Бандаранаике Цейлоной премьер-министр болоод, тангаригаа үгөө. Нёдондо жэ-

лей сентябрьда тэрэнэй үбгэн премьер-министр Солонман Бандаранаике алуулһан юм.

Сирмаво Бандаранаике дэлхэй дээрэй эгээн түрүүшын эхэнэр премьер-министр болоно.

Цейлоной премьер-министр мэдүүлгэ

ДЕЛИ, июлин 22. (ТАСС). Делин радиогай дамжууланай ёһоор Цейлоной премьер-министр г-жа Сирмаво Бандаранаике Цейлоной радиогай үгэ хэлэхэдэ, ингэжэ мэдүүлжэ. Наһа бараһан премьер-ми-

нистр Солонман Бандаранаике гэгшын бэлүүлгэдэ политикхиё ба баримталха хүсэлтэйб. Цейлоной арады хархис хүсэнүүдэй дахиад дарлахагүйн тулада оролдожог гаргаа байна гэжэ тэрэ яидуулаа.

ЭНЭ ХУУДАНАН ДАМНАЙ

Мүнөө үеийн тосхон

БАРГАЖАН
«Манай город бог шоройдоо дарагдашанхай, хэхэшье, хүнхэхэшье юумэн угы. Булдаадал унтажа байдаг. Нийтэн нэгэ библиотекэ бии нэрэтэй аад, долоон хоногтоо арай гэжэ нэгэ дахин онгойдог. Уншаха гэхэдэ, номин ном хураа, хүгжэмшье үгы» гэжэ 1905 ондо гардаг: «Верхнеудинский листок» газетэдэ бэшэгдэн байна. Тийхэдэ эндэ нэрээшье юун байха нэм даа.
Мүнөө Баргажан нутагтай танигдахаар бэшэ болотороо

хубилаа. Һүүдэй үедэ хүдөө ажахы, загаһанай, ой модоной промышленность ехээр хүгжөөгдэжэ, энэ аймаг республика дотороо томохон ажахытай болонхой. Ном, радио, газетэ гэхэ мэтэ нотагай ажалладай үдэр бүрин хэрэгсэл болоо. Аймагай центртэхи дүрбэн библиотекэ 46 мянган хэбгэ номуудтай юм. Тосхоной ажалладай үгбэн залуугүй үдэшэ үглөөниинь библиотекэдэ орожо, уран найханай нони нони номуудыг уншдаг болонхой. Тосхоной

пенсционерүүд И. Т. Затева, П. И. Унагаев гэгшэд шэнэ шэнэ газетэ, журналнуудыг хоодоо ержэ уншдаг юм. Жэшэнь, Петр Исифович Унагаев үнэргэгшэ жэлдэ уран найханай 54 ном уншан байна.
Баргажан тосхондо дунда, үдэшн хургуули бии. Урдань—1905 ондо тосхондонь бии нэрэтэй хургуулида 50 гаран хурагшад хурадаг наа, мүнөө үдэрэй хургуулида мянгаад шахуу хурагшад хуралсана.
В. Орлов.

Энэ зураг дээрэ энеэлдэжэ байгаад, үйлдбэрингөө гимнастика хэдэг басагаднай Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ нарин сэмын фабрикын нооно ээрэлгын цехын хүдэлмэришэд гэгшэ. Эдэ нэрнай шуран түргэноер ажаллаад, арбаад минутын туршада гимнастика хэжэ, бэынгээ шалаа гаргаһанай удаа ажалдаа хамсыгаа шуужа ородог заншалтай юм.
—Хэдээн час ажаллаад, гимнастика хэжэ, бэынгээ шалаа хүшөө

Галуута-Нуурай шахтын дунда хургуулин зургаадахи классай хурагша Роберт Петрухин нэгэтэ үглөөгүүр Саша нүхэртэйгөө ойдо гараба хаш. Эдэнэр Загастай горхонни үгсэжэ, үдхэн ой руу орошон байгаа. Тийгээжэ ябатарай Сашань модоной забһаараар баабгайн гүлгэдэй наадажа байхынь обэоржорхибо. Эдэнэрье харанан баабгайншы гүлгэд саашаа гүлгэдэжэ мэдэбэ. Роберт оршон тойронхёо болгоожо хараад, хожомдоод гүйжэ ябан заахан гүлгэнь намнажа оробо. Уданшьегүй тэрэнэ хүсэмсөөрөө, борьбохоонь баряад байлажархиба. Айһан гүлгэниинь газар гэтээд хүдэлбөгүй. Гэбэшье гүлгэдэй эхэнь ерүүжэн гэжэ аймагд,

◆Хура бороо байба. ◆Улан-Удэ дярк ерөө. ◆Ура ябуулагдаха
◆Зүрхэтэй эдирц
◆Фестивалин лаур

Ойдо болоһон уша

хоёр хүбүүд гэр тээшээ гүдэ. Гэртээ эрээд, мэдэн гэлэнь гэдэй эхынь ангуушад үдэрнын алажархиһан байгаа.
Гарта ороһон баабгайн түрүүшын үдэр юушые эд саашаал хараад байдаг һэн. Тэрэ гүлгэн юушые халаны хүбүүдээр наадагашые бол.
Ф. Мор

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ПҮҮД, ПҮҮДЭЭР

«Октябрьский» совхозой Енхорой гүүртын наалишад нисэ нарада үнээн бүриһөө 295,4 литр һу наажа, ажахы соогоо түрүүлжэ ябана. Түрүү хуурыа алдахагүйн тула энэ нара соо үнээн бүриһөө 366 литр һу нааха гэжэ тэдэнэр оролдожо байхыяй.

Гүүртын наалишад М. Валиуллина, В. Хайдукова, Д. Мункуева, Р. Ярулина гэгшэд абанан уялануудаа хоодоо дүүргэнэ. Тэдэнэр даажэ абанан үнээн бүриһөө сүүдхэдэ 14 литрһээ пүүд хүрэтэр, заримдаа үшөө дээшэшье һу наана.

ЦЫДЕНЖАП ГЫНЦЕНОВЭЙ АМЖАЛТА

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Цыденжап Гынценов абанан уялгаша жэлһээ жэлдэ дүүргэжэ, түрүүшүүлэй ээргэдэ гаранхай. Мүнөө жэлдэшье хүхэр Ц. Гынценовэй отарынхид артель соогоо эрхилсэбэ. Энэ отарын 888 хонинһоо

2837 килограмм нарин һу хайшалагдаа. Энэнь агарин уялгаша 176 килограмм үлүү ехэ болоно. Мүн тус бүрэн хонидой дунда эрхэ шөгүүр 50 килограмм бэлэ Ингэжэ кодхохой түрүү шон Цыденжап Гынценов һо хайшалаха, мяха эхэр ая уялгануудаа амжалтатай дүүргэжэ байхыяй.

НУРАЛСАЛАЙ МАСТЕРСКОЙ

Петропавловкин дунда гуулин ахалагша классын хурагшанар өһөдөө һуралай мастерской бариха һоншиндэ һэн. Энэ мастерской шлак цемент хоёрһоо шууу мал байха юм. Мүнөө мастерскойн хуури табигдажа дэргэддэ, ханань бодохогдэ эхилээ. Энэ барилгыг фпкын багша В. Д. Дамбинин у ажалай багша Н. Г. Вечинин гэгшэд хүтэлбэрилнэ.

ХҮХЮУ СЭНГЭЛИГЭЭЙ АМАРНА

Петропавловка тосхой баруун урагша Зэдэ гүй эрьедэ, үдхэн ой модотойг зарта пионерүүдэй дэргэ байрланхай. Эндэ 79 хубай басагад сэнгэлтэ хүхюу амарна. Багшанар, хүмүүн лэгшэд, вожатанар багаһай амаралтыг зохион байгуул амхидхээ. **Б. Чагдур**

Мүнөөдөрэй програм

18.00—Ухивүүдтэ зориулсан концерт. 18.30—Арадай радиодой дамжуулга. 19.00—«Даа друга» кинофильмһээ Ванбергийн хүржэм. «Заиграйн аймагай худос агааруушүүдэй суглаанһаа репортаж» —ПВЗ-гэй шэрэм худалгын хүдэлмэришэдэн захилһар 20.20—«Арадай уран зохиолын гөһөн литература» дамжуулга (буулан дээрэ). 20.40—Струнина орнаадаха Чакловскийн симфонията. «Хабаровский филармонийн бүжэгчтэрһай гүйсэдхэл» «Залуучуун концерт» дамжуулагдаха.

Сагай улар

Гидрометбюрогой мэлээсэхэний мүнөөдөр республика доторнай багш үүлэтэй, зарим нотагуудта хүрөө орохо. Баруун хойноһоо худалхалдаха. Улан-Удэ городто үгэ 14—16, үдэртоо 23—25 градус болохоор хүлээлгэнэ.

Июлинь 25—26-нх үдэрүүдтэ публика дотор үүлэтэй банха, хүрөөн, аадар орохо. Баруун зүгһөө ханаар худалхалдаха. Гүнчидөө 8—12 төө 25—30 градус дулаан болохо.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД

Агын Бурядай округ (Читын область) кунтурин таһаг тэнэ арадай театрта ажлахаар ахалагч режиссёр хүжэмжэ хоёршы шэл олохо байханаа сонсоно. Ахалагша режиссёрройнь салин—1250, хожмшынхын—1000 хуэриг. Читын область Агинское тосхон, округой кунтурин таһаг һэн адресаар 1960 он августын 15 хүрэтэр прэ хүдэлмэридэ орохо ратайшуулай мэдүүлүүдэ эльгээхэдэнь дохо.

Агын округой кунтурин таһаг

Киногой һонин

КИЕВ. «Так никто не любил» гэлэн энэ кино Доженкин нэрэмжэтэ киностудий буулгажа эхилбэ. Тус кино Донбассай шэнэ шахтануудыг барилсажа байгаа комсомолшуудай шуран габшагай ажалда зориулагданхай.
**
Нүгөөдэ—«Когда сливаются реки» гэжэ үнгэтэ фильмые «Белорусь-фильм» болон Вильнюсий киностудиинд буулгажа байна. Белоруссин уран зохиолшо Петруся Бровкин романы гол удах дээрэ энэ картина зохиогдонхой. Латви,

Литвын, Белоруссин колхознигуудай сугтаа ажаллажа байһан колхоз хоорондын электростанци тухай энэ кино дотор хэлэгдэнэ.

РИГА. Е. Ратнер Т. Сытина хоёр сценаряар зохиогдон «Авторыт» гэлэн кино буулгагдажа эхилбэ. Мүнөө үеын латыш арадай тосхоной ажабайдал, гол зорилгонууд тухай мүн лэ тус фильм дотор хэлэгдэнэ. Фильмын гол рольдо энэ тосхондохи колхозой түрүүлэшын образ харуулагдана.

вой бэлиг шадабари эндэһээ харагдана.
Артистнууд Розентальтан нюдэ далдалан, элдбэ юумэнүүдые харуулжа, эди шэдэе, бэлиг шадабарна гаргажа, хунүүдые ёһотой эльгээ эгшэтэрьнэ энеэлгэжэ байха юм. Тийгэхэ хоорондоо элдбэ зүһэн бүрин стилига, архинша, хулигаан ааша гаргадаг, хулгай худал хэдэг хунүүдые нажаалдан, зоной энеэдэ

артистнууд Григорий Григорян, Сергей Миносян гэгшэд дүрбэн метр шахуу үндэр дээгүүр тагадһан түмэр аргамжа дээгүүр ябажа, элдбэ номернууды харуулжа, хунүүдые аргагүйгөөр гайхуулба. Тэрэ аргамжа дээгүүр нэгэнь ганса мөөртэй самолет дээрэ хуужа, хүзүүн дээрэ хуулгаад, зүүн баруун тээшээ, урагша хойшоо гүйлгэлдэнэ. Тийгэхэ байтараа нэгэнь нүгөөдэе эхэ гэгшын мэшээг соо оруулжа, дээгүүрһээ уяархархёод, аргамжа дээрэе гаргадһан, тэрэнь ябаһан арбаад метр ошожо, нүгөө захадань хүршэнэ. Яагаад нимэ нарихан аргамжа дээгүүр дүүлидэг юм гэжэ гайхажэ барахаар бэшэ.

Шуран солбон, эдитэй шэдитэй хүнүүд

яйна бүрин лентэнүүд үлхэлдһөөр гаража эрбэ. Тийгэдэ рюмкэ соо улаан архи хэжэ уужархёод, хараһаар байтар сагаан пулалаар хушажа, дахин абан гэгшэнь баһал архи дүүршэнхэй, салгидажа байба.
Артист Билияэрнууд, жонглер Кузнецов гэгшэд «Хүхюу поварнууд» гэжэ аргагүй зохиод, энеэдэ тэй номер харуулаа. Элдбэ аяга шанага, табакнууды, ехэшье, багашы сахаригуудые яагаа бэрхээр гартаа нэлгээлдүүлнэ, бэе бэдээ дамжуулагдана гэшэб гэжэ гайхахаар.

наадан болгоно. Зарим эмхи зургаанууды, жэшээлхэдэ, худалдаа наймаанай организацинуудые шүүмжэлэдшые абаха юм. Тэдэ хоёр нэгэ гаража эрхэдээ пулаад боожорхинхой, газаагуур юумэ худалдалаг наймаашад болоод эрбэ. Нэгэниинь поднос дээрэ графинтай улаан архи баринхай, нүгөөдөн биштекс наймаатай, уншаргай утаар хашхаралдажа, наймаагаа магтахашы гэшэнь хоёргүй.
— Хаанаһаабуши худагы?
— Аяар холын түмэр харгын станцинь буфедһээб.
— Энэ хүрэтэр юугэ бэдэржэ һалираа, хүлөө шэрээ гэшэбши?
— Эндэши буфет үгы ха юм.
— Циркдэ ерэн хунүүдтэ һэрюун унда наймаалха хэрэгтэй шуу.
Элэ хоёрой хөөрэлдэжэ байхыг шагнажа һуухадаа хунүүдэй энеэлдэхэ, «тон лэ зүб шүүмжэлэл» гэлдэжэ байгаад зүбөшөөшье гэшэнь аргагүй. Нээрэ манай Улан-Удэ городой худалдаа наймаанай организацинууд жэлдэ нэгэ дахин циркын эрээд, наада харуулжа, хүн зоний олоороо сугларжа байһан газарта ядахадаа һэрюун унда наймаалдаггүйн гайхамар байна.
Нарата сэлмэг Армени нотагтай

жархёод, аргамжа дээрэе гаргадһан, тэрэнь ябаһан арбаад метр ошожо, нүгөө захадань хүршэнэ. Яагаад нимэ нарихан аргамжа дээгүүр дүүлидэг юм гэжэ гайхажэ барахаар бэшэ.
Хойто-Осетн нотагтай гурбан ахад дүү Нугзаровууд морин дээрэ джитовко хэжэ, эрэлхэг зоригтой, шуран солбоноороо хунүүдые дээгүүр гайхуулба. Тэдэнэр манжэ дээгүүр оодорголдон, моринойгоо гүйдэл дунда урагшаа хүзүү руунь буугаад, нүгөө талаараншы гарашана, гэгтэ доошоо унан, дүрөөдөө шэргүүдэл гүйлгэжэ ябатароо, дахин өдөө бодожо, баһа эмээл дээрэ һуушанад, морин дээрэе бодооды гүйлгэлдэнэ, газараар улаан бүдүүдые хаяад, морин дээрэһээ шүүржэшье абанад. Һүүлэй һүүлэе Георгий Нугзаров нюдөө боолгоод, нэлмэ зуунхай, морин дээрэ джитовко хэжэ, хунүүдые буришы гайхуулаа. Тийгээд гурбуулан Кавказ нотагай лезгинкэ хатарба.

Нэгэнь бүдүүн томо, нүгөөдөн дунда зэргын бэетэй Петр Попов, Владимир Семенчук гэгшэд манжэ дээрэ гаража, хүшэ бүхээ, шуран солбоно харуулба. Бүдүүн томон дүрбэн метр шахуу хунды ута түмэр дула дээрэе тогтоогоод, тэрэнь өдөө нүгөөдэ нүхэрэ абируулна. Тэрэнь абиржа гарамсаараа түмэр дээрэ гараараа тулажа, тархяа руу зогсоод, манжэ дээгүүр ябанад. Энэ мүн лэ бэлэн бэшэ номер. Тэдэ хоёр мүн нэгэниинь нүгөөдээ толгой дээрэе гэшхүүдээд, үгышые наа толгой дээрэнь толгойгоороо тулаад, гэшхүүр өөдэ гаража, саада талаарнь бууна.
Элэ номернуудые хаража байха

Велосипедээр нугархай бэрхээр гүйлгэлдэжэ, элдбэ номернууды харуулһан артист Мишкинүүд, хүрөө, элдбэын шэл гэхэ мэтын юумэнүүдээр хүгжэм наадаһан артистнүүд Антонина, Константин Шнитке гэгшэд һайнаар, һонирхолтойгоор наадаа.
Бүхыдөө жэгтэй һонин, гайхама юумэнүүд харуулагдабашы, зарим нула, һонигүй номернууд бии. Жэшээлхэдэ, Галина, Игнатий Бочаровууд 5 минута шахуу саг соо дойбод хээтэй пол угаһанай маяг харуулжа, халтирха, унаха, бодохо, клоунуудтал адляар ашалаалдахадань балайшы һонирхохоор бэшэ. Теэд бүхыдөө һонин циркын ерэн хада элэ мэтын ганса нэгэн нула юумэнүүд тухай дурдадшые яахаб. Һайн лэ, һонин лэ гэхэһээ бэшэ ондоо үгэ олдогогүй.
Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Велосипедээр нугархай бэрхээр гүйлгэлдэжэ, элдбэ номернууды харуулһан артист Мишкинүүд, хүрөө, элдбэын шэл гэхэ мэтын юумэнүүдээр хүгжэм наадаһан артистнүүд Антонина, Константин Шнитке гэгшэд һайнаар, һонирхолтойгоор наадаа.
Бүхыдөө жэгтэй һонин, гайхама юумэнүүд харуулагдабашы, зарим нула, һонигүй номернууд бии. Жэшээлхэдэ, Галина, Игнатий Бочаровууд 5 минута шахуу саг соо дойбод хээтэй пол угаһанай маяг харуулжа, халтирха, унаха, бодохо, клоунуудтал адляар ашалаалдахадань балайшы һонирхохоор бэшэ. Теэд бүхыдөө һонин циркын ерэн хада элэ мэтын ганса нэгэн нула юумэнүүд тухай дурдадшые яахаб. Һайн лэ, һонин лэ гэхэһээ бэшэ ондоо үгэ олдогогүй.
Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

Зурагууд дээрэ: артистнууд Ольга, Юрий Коцубатан үндэр дээрэ гараад, шуран солбоноо, артистнууд Розентальтан нюдэ далдалһан фокусууды харуулжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Унаа наа, зоной хэлсэдэгээр, арһа яһаашы суглуулахаар бэшэ үндэртэ гарашоод, шуран солбон хэрмэн мэтээр эрьелдэжэ, мушхаржа, уран гобор нугаралдажа, хитаралдажа байдаг, арбан хургандаа альбатай жэльбэтэй, нюдэ далдаха эдитэй шэдитэй хунүүдые, мүн

элдбэ аръяатад, амитады хурга, дура зоргоороо элдбэ юумэнүүдые хүүлжэ байдаг, хоёршые гансашы мөөртэй велосипедүүдээр яназ бүрээр гүйлгэлдэдэг хунүүдые, шамбай бүхэригшүүлэе, эмниг хүлээгүүд дээрэ эрьелдэжэ, дээгүүр доогуурн ороод, гүйлгэлдэжэ байдаг хунүүдые хараха үзэхэ, мүн энеэдэ наада гаргадаг клоунуудтай хүхилхээ, энеэлдэхэ дуратайшуул,—циркдэ ошогыт!
Гүрэнэй циркнүүдэй эблэрһээ жэл бүри эрьэдэ болоһон 11-дэх цирк Улан-Удэдэмнай эрбэ. Мүнөө жэл эрхэдээ энэ циркынхид һонирхолтой, удаха түгэлдэр шэнэ шэнэ номернууды асаараа, шэнэ шэнэ артистнуудааршы нэмээ.
...Һүүлшин хонхо наяржа, хүн зоной һуури һууринуудаа оложо дүүрэмсээр хүнгэн солбоноор, гоё һайханаар хубсалһан циркын артистнууд элдбэ үгынн хуба, номин шүүр, эрдэниин шулуунууды ялауруулан, согтой доруун, хүюутэй баяртай алхалалдаһаар манжэ дээ

Хоёрдохон арбан хоногто

Июль нарын хоёрдохон арбан хоногой туршада республикынманай нотаг бүхэндэ үүлэтэйшы наа, халуун үдэрнүүд болоо. Зарим үдэрүүдтэ 30 градус хүрэтэрөө халуун болоһон байха юм. Республикын урда аймагуудта дунда зэргээр 16—19 градус дулаан болоо. Тийхэдэ Баргажанда урда аймагуудтал адли дулаан болоһон байна.
Байгалай эрьедэ хүйтэншэг байгаа. Энэ арбан хоногой туршада бага зэргэ хура бороон ороһон байха юм. Жэшэнь, Сэлэнгэ, Гарбагатай, Улан-Удэ, Мухаршэбэртэ 2—10 миллиметр хүрэтэр шииг нойто ороо. Мүн Баргажан, Хори, Зөлдэ—12—15, Кабанск, Торидо—20—26, Бичурала—30, Хэжэнгэлэ—35, Тийхэндэ—37, Кяхта, Цакирта—38 миллиметр хүрэтэр хура бороон ороһон байна. Ороһон энэ бороон таряа талханай, огородой ургасанда нилээд ехэ нэмэри боложо үгөө. Шэниисэ 50—70 сантиметр үндэр боложо сэгсгэлээ. Кукурузын эшэ набиша бүри гоёбор, үндэрөөр уржажа, колхоз, совхоз бүхэнэй хүдэлмэришэдэе баясуулна.
Л. Гончарова, агрометеоролог.